

Ministerie van Financiën
t.a.v. Staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst
De heer mr. M.L.A. Van Rij
Korte Voorhout 7, 2511 CW Den Haag

Datum
19 april 2024

Ons kenmerk
2024-28-AWO-GBU

Contactpersoon

Persoonsgegevens

Betreft: Specifiek toezichtarrangement Belastingdienst

Geachte heer Van Rij

De Belastingdienst is één van de grootste verwerkers van persoonsgegevens in Nederland. Het is daarom essentieel dat de Belastingdienst compliant is aan de regelgeving ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens. U voelt daarbij dezelfde urgentie als wij, en onderneemt inmiddels ook al diverse acties.

In de afgelopen jaren heeft de AP een aantal onderzoeken uitgevoerd bij de Belastingdienst, en daarbij bleek steeds dat de Belastingdienst nog niet AVG-compliant was. Zo legde de AP in december 2018 een verwerkingsverbod op voor het verwerken van het BSN in het btw-nummer. De Belastingdienst is daarna gestopt met deze verwerking. In december 2021 legde de AP een boete op voor de discriminerende en onrechtmatige wijze waarmee gegevens zijn verwerkt in het kader van de aanvraag van kinderopvangtoeslag. En in april 2022 werd een boete opgelegd voor de onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens in FSV, de Fraude signaleringsvoorziening. De Belastingdienst had geen grondslag voor de verwerking van die lijst.

In 2023 werd duidelijk dat de Belastingdienst tot 2021 op grote schaal persoonsgegevens van belastingbetalers verzamelde voor het toezicht en de bestrijding van fraude. Naar alle waarschijnlijkheid zonder grondslag, dus mogelijk op onrechtmatige wijze. De gegevens werden opgeslagen in de omstreden database RAM. Ook daarnaar gaat de AP onderzoek doen.

Datum

Ons kenmerk

Naar aanleiding van de aandacht in de media over RAM heb ik contact met u opgenomen. Uit dat gesprek bleek dat u ons standpunt deelt dat een door de AP in te stellen toezichtarrangement toegevoegde waarde heeft voor een duurzame verbetering van de bescherming van persoonsgegevens. Wij hebben het volgende beeld bij de inhoud van het toezichtarrangement.

Waar richt het toezicht zich op?

De AP stelt een toezichtarrangement in om de acties van de Belastingdienst nauwgezet te kunnen volgen en te controleren, maar ook om de Belastingdienst – daar waar nodig – te begeleiden teneinde vooruitgang te boeken.

Het toezicht zal zich richten op diverse thema's. Zonder volledig te willen zijn noem ik de volgende: het gebruik van risicomodellen en mogelijk onrechtmatige discriminerende verwerkingen daarbij, de controle op de logging, de staat van de privacyorganisatie, het voldoen aan de rechten van betrokkenen (zoals het verschaffen van inzage), de gegevensuitwisseling binnen de Belastingdienst, de gegevensuitwisseling met andere organisaties en de cultuur ten aanzien van het beschermen van persoonsgegevens binnen de organisatie (houding en gedrag). Na het voeren van verkennende gesprekken met de Belastingdienst kunnen hier thema's aan worden toegevoegd.

Wat gaat de AP doen?

Het toezicht zal diverse vormen aannemen. Een combinatie van guidance en onderzoek is nodig om bij te dragen aan een structurele verbetering op het punt van de AVG-compliance.

Bij guidance gaat het om diverse activiteiten, uiteenlopend van het verstrekken van informatie, het geven van presentaties, het geven van advies en het organiseren van ronde tafelbijeenkomsten rondom bepaalde thema's (denk aan gegevensuitwisseling).

De Belastingdienst kan de AP ook om advies vragen. Daarbij is het wel belangrijk dat de Belastingdienst eerst de interne kanalen benut, waaronder het vragen van advies aan de privacy-organisatie en P-gv. Hierdoor kan rechtszekerheid worden geboden in situaties waarin zowel bij de Belastingdienst zelf als bij P-gv. onzekerheid is over de juiste uitleg van normen om zo onnodige 'kramp' te voorkomen.

Bij onderzoek gaat het om uiteenlopende vormen van onderzoek. Het kan gaan om verkennende onderzoeken die tot doel hebben om te inventariseren wat de situatie is rondom een bepaald thema. De uitkomsten kunnen gebruikt worden om de Belastingdienst een spiegel voor te houden, opdat de noodzakelijke verbeteringen door de organisatie in gang worden gezet. Het kan ook gaan om onderzoeken die leiden tot handhaving. Die laatste vorm van onderzoek kan worden ingezet als dat gelet op de effectiviteit noodzakelijk is, maar ook als handhaving – gelet op de aard en ernst van de geconstateerde problemen – onoverkomelijk is.

Daarnaast zal de AP afspraken maken over het uitvoeren van tussentijdse audits op nieuwe processen en systemen die de belastingdienst inregelt. Dit om te voorkomen dat onvoldoende geleerd wordt van onvolkomenheden uit het verleden.

Datum

Ons kenmerk

Het toezichtarrangement is er ook op gericht om de privacyorganisatie te versterken, zodat privacy-deskundigen en functie een cruciale rol kunnen (blijven) vervullen bij het realiseren van een cyclus van continue verbetering op het punt van de bescherming van persoonsgegevens.

We verwachten dat er gedurende 5 jaar extra toezichtactiviteiten nodig zullen zijn.

Start van de toezichtactiviteiten

In april 2024 is de AP gestart met de eerste gesprekken in het kader van het toezichtarrangement. Op basis van de gesprekken gaat de AP na welke acties nodig zijn om tot duurzame verbetering te komen. De acties kunnen per thema verschillen.

De AP zal periodiek met de Belastingdienst overleggen over de uit te voeren acties.

Jaarlijks zal de toezichtsaanpak geëvalueerd worden. Vastgesteld wordt dan welke verbeteringen inmiddels zijn doorgevoerd en op welke thema's welke (aanvullende) acties nodig zijn. Over de invulling daarvan zal overleg plaatsvinden met de Belastingdienst.

Welk budget is nodig?

Om de activiteiten die nodig zijn uit te kunnen voeren, en effectief te kunnen zijn, is meerjarige financiering nodig. Het gaat om een bedrag van € 2 miljoen per jaar, voor een periode van 5 jaar. We waarderen het zeer dat u de noodzaak van deze meerjarige financiering deelt, en dat u met ons van oordeel bent dat het gewenst is dat het ministerie van Financiën de financiering voor haar rekening neemt. Wij zijn in overleg met het ministerie van Justitie en Veiligheid over de praktische uitvoering van de financieringslijn, en hebben het ministerie gevraagd om daartoe contact met het ministerie van Financiën op te nemen.

We zijn er zeker van dat de uitvoering van het toezichtarrangement bijdraagt aan de duurzame verbetering van de bescherming van persoonsgegevens van Nederlandse burgers.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Persoonsgegevens

Aleid Wolfsen
Voorzitter